

Puhtaasti parempi

Ympäristölehti meille kaikille • 1/2010

Tuoteketjut mietintään

s.4

Mökkiläisen
jätteet

s.6

Lajitteluohjeet

s.8

1/2010

Älä heitä turhaan ruokaa roskiin!	3
Biojäte ei kuulu sekajätteen joukkoon!	3
Tuoteketjut mietintään	4
Ympäristömerkit	5
Mökkiläisen jätteet	6
Uutisia	7
Hallavaaran jätekeskuksen ja Huittisten ongelmajätteen aukioloajat	7
Lajitteluohjeet	8

Puhtaasti parempi

Ympäristölehti meille kaikille

JULKAISIJA
 Satakierto Oy
 Rantatie 268, 27800 Säkyä
 puh. (02) 832 8408
 fax (02) 832 8316
 Anna-Kaisa Halinen
 040 7391 136
 Antero Bäcklund 050 5151 618
 Eerik Yrjölä 050 3259 131
 etunimi.sukunimi@satakierto.com
 www.satakierto.com

TOIMITUS
 Antero Bäcklund, Anna-Kaisa Halinen ja Eerik Yrjölä

GRAAFINEN SUUNNITTELU
 Mainostoimisto Huima

KIRJAPAINO
 Eura Print Oy

KANNEN KUVA
 Rodeo

Jätehaasteet muuttuvat entistä vaativimmiksi

PÄÄKIRJOITUS

Jätelaki uudistuu noin kahdenkymmenen kohdan verran ja uuden lain avulla saatetaan voimaan EU:n uusi jätedirektiivi. Tuottajavastuu kohdistuu jatkossa muun muassa erilaisiin pakkausmateriaaleihin ja esimerkiksi rakennusjätteestä on tarkoitus kierrättää 70 prosenttia vuoteen 2020 mennessä.

Jätehierarkian mukaisesti kaikkein tehokkain keino jätteiden vähentämiseksi on jätteiden synnyn ehkäiseminen. Vaikka totaalinen jätteesynnynehkäisy ei tänä päivänä vielä ole realistista, on olemassa tehokkaita keinoja jätteen synnyn vähentämiseksi ja hyödyntämistä nostamiseksi varsin korkealle.

Erilaisissa prosesseissa voidaan esimerkiksi tehostaa materiaalien uudelleenkäyttöä ja materiaalitehokkuutta, jolloin lopputuloksena on vähemmän hukkaa ja jätettä. Voidaan myös valita materiaaleja, joiden kierrätettävyyden mahdollisuus on korkea. Tätä keinoa sovelletaan jo tehokkaasti autoteollisuudessa, jossa käytännössä koko auto on kierrätettävissä. Teollisuus kehittää lisäksi keinoja sivutuotteittensa hyödyntämiseen omassa toiminnassaan taikka yhteistyökumppanien kanssa, jolloin sivutuotteet muuttuvat jätteiden asemasta hyödynnettäviksi raaka-aineiksi.

Suljetut vesikierrot edesauttavat jätevesien vähentämisessä ja lietteiden hyötykäyttötapoja on jo monia. Peltokäyttö esimerkiksi mädätyksen jälkeen on kuitenkin vielä varsin rajoitettua, vaikka selkeitä kriteerejä rajoittavien määräysten tueksi ei olekaan. Satakierto on ollut aloitteentekijänä kansallisessa BIOSAFE-tutkimushankkeessa, jossa selvitetään haitta-aineperusteisesti biokaasulaitosten rejektivesien käyttömahdollisuuksia lannoitteina. Hanke käsittää kasvatuskokeet ja siihen osallistuu kattava joukko maamme biokaasulaitoksia. Kotitalouksien biojätteiden kierto takaisin luontoon tapahtuu parhaiten kompostoinnin kautta, joskin edellinen talvi osoitti selkeästi talvikompostoinnin ongelmat.

Pakkauksien rooli on keskeinen jätteen vähentämisessä. Edelleenkin tuotteita ylipakataan ja käytetään hankalasti kierrätettäviä materiaaleja materiaaliyhdistelmiä. Myös pakkauksissa näkyy kuitenkin positiivinen kehitys, sillä esimerkiksi matkapuhelinten pakkauksissa on alettu käyttää täysin hyödynnettäviä pakkausmateriaaleja. Kenkäkaupassa voi kartonkilaatikon jättää kauppaan hankkiessaan uudet kengät. Mielenkiintoiseksi asian tekee se, että kenkien vaihto-oikeus saattaa myyjän mukaan poistua, mikäli kenkiä ei palauteta alkuperäisessä pakkauksessaan. Joka tapauksessa kuluttajan vaikutusmahdollisuus jätteen vähentämiseen omassa taloudessa alkaa tuotteita ostaessa kaupasta. Hyödynnettävät pakkauksen osat, joita ei voi jättää kauppaan, voi erotella ja toimittaa lähimpään ekopisteeseen. Ekopisteistä on tietoa nettisivuillamme (www.satakierto.com) ja tarkan karttapaikan löytää helpoimmin valtakunnallisilta sivuilta www.kierratys.info.

Satakierron hyödyntämistä on viime vuosina ollut vahvassa nousussa. Suurin ansio tähän on biokaasulaitoksella, joka hyödyntää erilliskerätyn biojätteen ja erilaiset lietteet. Biokaasulaitoksen kapasiteetin nostaminen 19.000 tonnista 24.000 tonniin mahdollistaa nyt entistä suurempien biojättemäärien käsittelyn. Laitoksen biojätteen vastaanotto on kuitenkin edelleen pullonkaula, jonka poistamiseen panostetaan kuluvana vuonna. Toiminnassamme on kuitenkin myös kokonaisuudessaan onnistuttu edistämään hyödyntämistä, josta kertoo ekopisteiden ja Hallavaaran hyötyjätteiden vastaanoton kasvu.

Eerik Yrjölä
toimitusjohtaja

Älä heitä turhaan ruokaa roskeen!

Roskikseen päätyy paljon turhaan ruokaa, joka on ollut alun perin hyvää. Tutkimusten mukaan suomalainen heittää noin 50 kg ruokaa roskeen vuodessa. Britti heittää pois jopa 86 kg, josta kolmasosa on valmisruokia. Ei ihme, että meidän sanotaan elävän yli varojemme. Paljonkohan tämän ylimääräisen ruuan hinta tekee kauppalaskussa?

Tuunattua ruokaa

Viisas ostaa vain sen verran mitä tarvitsee. Jos tulee kuitenkin ostaneeksi tai valmistaneeksi liikaa ruokaa, voi siitä pakastaa osan. Tai ottaa loput mukaan seuraavana päivänä evääksi töihin. Ruokia voi myös jatkojalostaa. Hieman kuivuneet leivät voi valmistaa jauhelihakastikkeen lopun ja juuston kannikan kanssa herkullisiksi uunivoileiviksi. Köyhät ritaritkin maistuvat erinomaiselta! Ohesta löytyy pannukakun ohje, jota voi soveltaa monella tapaa.

Tiesitkö

- Esim. pullan voitelusta ylijääneen kanamunan voi kypsentää mikrossa. Laita pienen muovisen kipan pohjalle tilkka vettä ja eikun mikeroon!
- Kanamunan kuoret kuuluvat biojätteeseen.
- Isoäidin neuvo on kuoria perunoita perunamuusiin saman tien koko kattilallinen ja käyttää loppu sämpylöiden leivonnassa. Sämpylöihin voi upottaa myös puuron jäämiä.
- Kanamunan voi useissa leivonnaisissa korvata kypsällä, soseutetulla banaanilla. Suolaisissa leivonnaisissa kanamunan voi korvata keitetyllä, soseutetulla perunalla.

Banaanipannari

3 kpl kanamunaa
6 dl maitoa (vanhenevakin käy)
½ dl sokeria tai
hieman hunajaa
1-2 omenaa (kolhiintunutta) tai
1-2 kpl (tummunutta) banaania
2 rkl rypsiöljyä tai
sulatettua voita
3 dl vehnä jauhoja

OHJEET

Vatkaa munien rakenne rikki. Sekoita joukkoon maito ja sokeri. Soseuta banaanit tai raasta omena. Lisää sose/raaste taikinaan. Sekoita joukkoon loput aineet. Anna taikinan turvota n. 30 min. Kaada taikina voidellun leivinpaperin päälle uunipannulle. Paista 220 °C uunissa keskitasolla n. 20-30 min. Tarjoile suklaakastikkeen, hillon tai jäätelön kanssa!

Vaihtoehtoisesti banaanit voi laittaa pannarin päälle myös puolikkaina/lohkoina. Tällöin pannaria on paistettava ensin 250 asteessa noin 10 minuuttia. Tämän jälkeen pannukakku otetaan uunista ja levitetään banaanin puolikkaat pannukakun päälle. Pinnalle voi vielä ripotella (ruskeaa) sokeria ja voisulaa. Jatka paistamista vielä 15-20 minuuttia.

Biojäte ei kuulu sekajätteen joukkoon!

Biojätettä syntyy joka kodissa, vaikka ruokaa ei heitettäisikään turhaan pois. Vihannesten ja hedelmien kuoret sekä kahvinporot kuuluvat biojätteeseen. Sekajätteen joukkoon joutuessaan biojäte päätyy kaatopaikalla jätetäyttöön, jossa se alkaa mädätessään muuttua biokaasuksi. Ilmakehässä tämä kaasu lisää kasvihuoneilmiötä.

Biojätteen hyödyntäminen

Satakierron toimialueella erilliskerätty biojäte päätyy Hallavaaran jätekeskuksen biokaasulaitokseen, jossa syntyvä biokaasu käytetään hyödyksi energiana. Kotona syntyvän biojätteen voi myös kompostoida siihen tarkoitettulla kompostorilla. Kotikompostorissa on tärkeää huomioida, että haittaeläimet, esim. hiiret ja rotat, eivät pääse apajille.

Tuote

Teemme arkisia päätöksiä kaupassa valitessamme ostoskoriin haluamamme tuotteet. Tuotteen mukana ostanne palasen koko tuotantoketjua, mikä on tarvittu kyseisen tavarain valmistamiseen. Tuotteesta riippuen valmistuksessa syntyy jätettä, kulutetaan luonnonvaroja ja energiaa.

Kaupan valikoimat ovat yleensä laajat. Tavaranomaisen tuotteen lisäksi löytyy usein joutsenmerkki, luomu-, reilun kaupan sekä erilaisia terveyttä edistäviä tuotevaihtoehtoja. Oikean tuotteen valinta omien mieltymysten ja ympäristön kannalta on usein vaikeaa!

Ilmastoystävällinen ruoka

Yleisesti ottaen kannattaa suosia lähellä tuotettuja, mahdollisimman vähän jatkojalostettuja sesongin tuotteita. Itse poimitujen marjojen syöminen on oikea ekoteko! Kasvien lisäämisellä ruokavalioon on useita hyviä puolia. Hiilijalanjälki pienenee ja olo kevenee.

On kuitenkin huomattava, että kasvisruokakaan ei ole aina vähiten ympäristöstä kuormittava vaihtoehto. Pohjoisissa olosuhteissa kasvihuoneet vievät valtavasti energiaa.

Säästä euroja!

Sano ei kertakäyttöiselle.

Kierrätä.

Älä unohda lähiruokaa.

Laita kattilaan kansi,

kun keität ruokaa.

Sammuta turhat valot.

Säästä lämmintä vettä.

Pese aina kun mahdollista täysiä koneellisia.

Tulosta kaksipuolisesti.

Harkitse ennen kuin ostat leluja.

Poimi marjoja.

Käytä joukkoliikennettä.

Kulje kimppakyydillä.

ketjut mietintään

Tavallisimmin syötävästä lihasta nautanlihan ympäristövaikutukset ovat kaikkein suurimmat. Kuluttamansa rehun ja veden lisäksi nautojen märehityksessä syntyy metaania, jota pidetään yli 20 kertaa hiilidioksidia pahempina kasvihuonekaasuna. Siksi myös juuston hiilijalanjälki on suuri: kiloon juustoa tarvitaan kymmenen litraa maitoa. Ja litraan maitoa kuluu miltei 1 000 litraa vettä.

Hiilijalanjälki tarkoittaa tuotteen elinkaaren aikana syntyvien kasvihuonekaasujen määrää. Saattaa olla, että tulevaisuudessa jo kaupan kuitti kertoo, paljonko ostetut tuotteet ovat tuottaneet tuotantovaiheessa hiilidioksidia. Joissakin pakkauksissa kerrotaan jo tuotteen tuottama hiilidioksidimäärä.

Paras teko ympäristön kannalta on olla kuluttamatta turhaan ja jättää ostamatta tuotteet joita ei tarvitse.

YMPÄRISTÖMERKIT

Joutsenmerkki

Joutsenmerkityt tuotteet ovat ympäristön kannalta parhaimpien joukossa. Joutsenmerkki kertoo luotettavasti paitsi tuotteen tai palvelun ympäristöystävällisyydestä, myös sen laadusta. Tuotteiden ja palveluiden valmistajat sekä myyjät voivat hakea joutsenmerkin käyttöoikeutta, mikäli tuote tai palvelu täyttää kriteerin vaatimukset. Elintarvikkeelle ei voi hakea joutsenmerkkiä. Toinen Suomessa käytössä oleva virallinen ympäristömerkki on EU:n kukka.

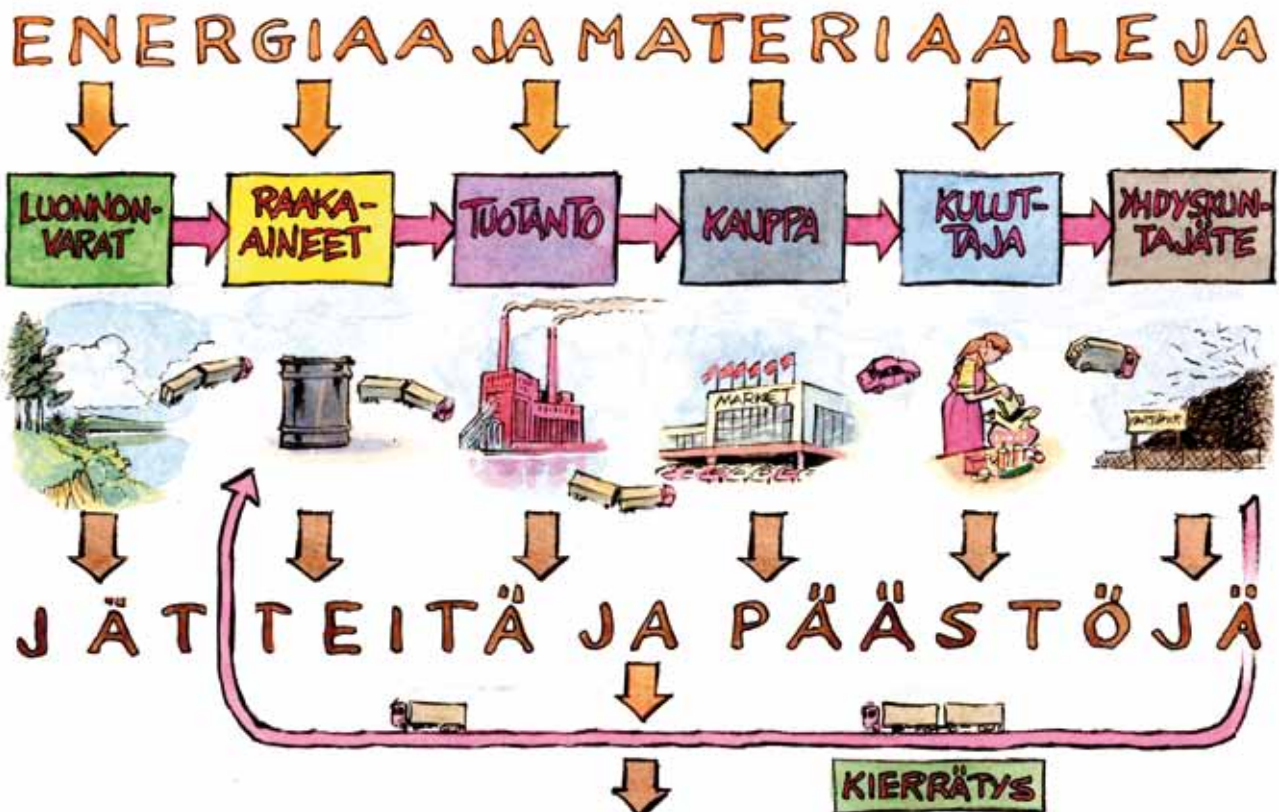
Luomu

Luomu on lyhenne sanasta luonnonmukainen. Luonnon mukaisessa tuotantokulttuurissa ei käytetä mm. keinolannoitteiden eikä kemiallisten torjunta-aineita.

Reilukauppa

Reilun kaupan järjestelmä on luotu parantamaan kehitysmaiden pienviljelijöiden ja suurtilojen työntekijöiden asemaa kansainvälisessä kaupankäynnissä. Esimerkiksi kehitysmaiden pienviljelijät saavat tuotteestaan vähintään Reilun kaupan takuuhintaa. Se kattaa kestävä tuotannon kustannukset.

Mökkiläisen jätteet

Mökillä syntyy samoja jätteitä kuin kotonakin, mm. maitopurkkeja, muovikääreitä ja biojätettä. Jätelain mukaan myös mökkiläisen tulee järjestää jätteenkuljetuksensa. Jätteenkuljetussopimuksen voi tehdä vain kesän ajaksi, jos mökillä ei oleilla talviaikaan. Naapurinkin kanssa voi sopia yhteisestä jäteastiasta. Hyötyjätteet eli paperi, pahvi, lasi ja metalli tulee toimittaa lähimmälle ekopisteelle. Muovijätettä ei kerätä toimialueella yksityisiltä kuluttajilta, joten muovit tulee laittaa sekajätteen joukkoon. Viimeiseltä sivulta löytyvät lajitteluohjeet.

Sytytä vain palalla kartonkia ja paperia

Saunan pesä ja nuotio syttyvät palalla pahvia tai kartonkia. Muovijätteitä ei tule polttaa kotioloissa syntyvien haitallisten päästöjen vuoksi. Muovin polttaminen nostaa myös nopeasti lämpötilaa ja voi näin aiheuttaa vahinkoja. Esimerkiksi saunan lasiovi voi mennä rikki, jos ovi on lähellä pesää.

Vaaralliset jätteet

Laiturin rakentamisessa syntyneet ylimääräiset kestopuun kappaleet ovat ongelma- eli vaarallista jätettä. Kestopuu sisältää haitallisia metalleja, kupari ja kromia. Arseenin käyttö on nykyään kielletty, mutta vanhemmat kestopuut saattavat sitä sisältää. Vaaralliset jätteet voi toimittaa maksutta Hallavaaran jätekeskukseen. Vaarallista jätettä ovat myös maalit, liuottimet, liimat ja lakat. Tyhjän maalipurkin voi laittaa metallin keräykseen. Veneen pohjaan tarttuvien pieneliöiden estämiseksi tarkoitettut maalit ovat usein myös vaarallisia jätteitä. Älä kaada purkin loppuja vesistöön!

Komposti

Omalla tontilla voi kompostoida kaiken puutarhasta syntyvän jätteen. Keittiöstä tulevalle biojätteelle tulee olla erillinen kompostori, jonne eläimet eivät pääse. Kuivakäymälän suunnittelun yhteydessä kannattaa huomioon ottaa käymäläjätteen käsittelyn helppous ja hygieenisuus.

Avoimien ovien päivä Hallavaarassa
lauantaina 12.6.2010 klo 9.00-13.00

'Tuo tullesas, vie mennesäs'

Ohjelmassa:

Kahvia sekä mahdollisuus tutustua biokaasulaitokseen ja kaatopaikkajyrään, Tanaan.

Kierrätyskeskukseen voi toimittaa tarpeetomat, käyttökelpoiset tavarat, jolloin vastineeksi voi ottaa tavaran maksutta! Esim. perennan vaihtoa.

Hallavaaran jätekeskuksessa vietetään avoimien ovien päivää lauantaina 12. kesäkuuta kello 9-13. Kaikki jätteiden vastaanottopalvelut ovat käytettävissä. Sekajätteen vastaanotto on maksullista. Veloituksesta vastaanotetaan mm. kotitalouksien risut ja haravointijäte, kohtuomääräiset ongelmajätteet, sähkö- ja elektroniikkaromu, kierrätysmetalli ja -lasi. Myös autojen renkaat ja isot kivet voi tuoda maksutta.

Vaarallisen jätteen keräystempaukset

Kiertävät vaarallisen jätteen keräystempaukset starttaavat syksyllä. Vaarallisia jätteitä kerätään Köyliössä ja Säkylässä 9.10., Eurassa 16.10 ja Huittisissa 30.10.

Jätesäkkejä kerätään taas kesällä yhdessä 4H-yhdistyksen kanssa. Tarkempia tietoja myöhemmin.

Hallavaaraan vastaanotetaan myös kantoja

Henkilöauton peräkärjessä voi tuoda yhden kannon maksutta. Isommista kantokuormista veloitetaan 19,00 e/tn + punnitusmaksu 8,61 (ALV 0 %). Näin esim. 100 kg:n painoisen kannon hinnaksi muodostuu n. 2 euroa. Kannoista tulee poistaa ylimääräinen maa-aines.

HALLAVAARAN JÄTEKESKUS

Luvalahdentie 323,
27710 Köyliö
p. 02 5541 922
jäteneuvonta p. 02 8328 408
www.satakierto.com

Kierrätyskeskus palvelee
jätekeskuksen aukioloaikoina!

Avoinna: ma 9-18 huhti-syyskuun
ti-pe 9-17 toinen la 9-13

HUITTISTEN ONGELMAJÄTEPISTE

(Ongelmajätteiden, sähkölaiteromun sekä kierrätysmetallin vastaanotto)

Klaavolantie 2
32700 Huittinen
jäteneuvonta p. 02 8328 408

Avoinna: ma-pe 9-13

uutisia

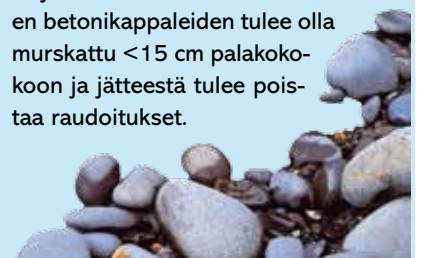
Jätehuoltomääräykset uudistuvat

Jätehuoltomääräykset uusiutuvat Satakunnan toimialueen kunnissa vuoden 2011 aikana. Säädökset tiukkenevat esimerkiksi erilliskerättävän biojätteen kohdalla. Uuden kansallisen jätelain valmistelu on myös loppusuoralla. Uudessa jätelaissa ongelmajäte-termi muutetaan vaaralliseksi jätteeksi. Uuden jätelain tavoitteena on mm. selvittää jätehuoltoon liittyviä vastuuta ja valtuuta.

Kaikenkokoiset kivet maksutta Hallavaaraan

Hallavaaran jätekeskukseen voi toimittaa maksutta kaikenkokoisia kiviä. Lisäksi maksutta vastaanotetaan kantavaa maata, asfalttia sekä betoni- ja tiilijätettä. Maksutta vastaanotettavien betonikappaleiden tulee olla murskattu <15 cm palakokoon ja jätteestä tulee poistaa raudoitukset.

Löydät lähimmät kierrätyspisteet mille tahansa jätteelle!

Lajitteluohjeet

Toimita hyötyjätteiden pienerät ekopisteisiin. Lähimmän ekopisteen sijainnin löydät osoitteesta www.satakierto.fi tai voit tiedustella sitä asiakaspalvelunumerosta 02 8382 408. Isommat hyötyjäte-erät sekä sekajätteet tulee toimittaa suoraan Hallavaaran jätekeskukseen.

Kysy
lajitteluvinkkejä
asiakaspalvelunumerosta
(02) 8328 408

Ekopiste

LASI

- Lasipullot ja -purkit
- Ei ikkunalasia, posliinia tai peililasia lasinkeräykseen!

METALLI

- Säilyketölkkit
 - Kattilat ja paistinpannut
 - Muut pienmetallit
- Isot metalliesineet tulee toimittaa suoraan jätekeskukseen tai isompiin metallin keräyspisteisiin

PAPERI

- Sanoma- ja aikakauslehdet
 - Kirjekuoret
 - Puhelinluettelot
 - Kirjat ilman kansia
- Ei naruja tai likaista paperia keräykseen!

KARTONKI

- Aaltopahvi
 - Nestepakkaukset
 - Kotelopakkaukset
- Muista litistää keräykseen toimitettava kartonki!

Ongelmajätekeräys

VAARALLISET JÄTTEET

- Loisteputkilamput, energiansäästölamput
- Maalit, liimat ja lakat
- Öljyt ja öljynsuodattimet
- Kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet
- Liuottimet
- Hapot ja emäkset
- Akut ja paristot
- Kylmälaitteet ja televisiot
- Paineekyllästetty puu
- Lääkejätteet

Toimita vaaralliset jätteet aina erikseen!

Oma jätteistä tai jätekeskus

SEKAJÄTE

- Kaatopaikalle loppusijoitettava jäte, josta on lajiteltu hyödynnettävät jakeet ja ongelmajätteet erikseen

BIOJÄTE

- Ruuantähteet
 - Hedelmien ja vihannesten kuoret
 - Kahvinporot, teepussit
- Kompostoi biojäte kiinteistöllä tai liity biojätteen erilliskeräykseen!